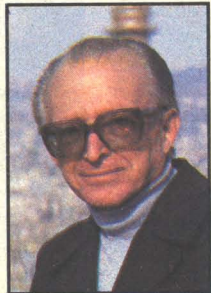

EL DAVANTAL DE

E

ntre les curioses polèmiques que solem organitzar n'hi ha de ben curioses, com la que hem armat ara en ocasió del primer mil·lenari. No tothom està d'acord en la manera de celebrar-lo, i fins i tot ja s'han produït topades de concepte en coses que, després de mil anys, arriben a semblar secundàries, com ara la conveniència o no de reials visites.

A mi em passa que mai no he necessitat el suport de la història per sentir que la meua identitat nacional no és ben bé com les altres, com si tingués una salut estantissa. Que consti que a l'escola on vaig anar de petit (la Mossèn Cinto) ens ensenyaven història de Catalunya, amb una cura

La història com a penyora?

especial i sota els principis d'una entitat que duia el nom de Foment Autonomista Català. Però per damunt de les lliçons orals escoltades a classe, en vaig rebre una de magistral quan encara no havia complert dotze anys: un dels primers actes de la dictadura espanyola implantada pel general Primo de Rivera consistí a clausurar l'Escola Catalana Mossèn Cinto, acusant-la de separatisme perquè entre el material didàctic que s'hi utilitzava hi havia un mapa lingüístic d'Europa, on les àrees que cobreixen cada un dels idiomes que s'hi parlen eren assenyalades amb colors diferents. Em vaig adonar que la qüestió era considerada greu pel dictador, ja que el tancament de l'escola fou realitzat amb un cert aparat de tropa uniformada. I tan ben tancada que mai més no tornà a obrir.

Pocs anys després (jo encara no n'havia fet dinou), el general Primo de Rivera va haver de plegar i es produïren en cadena uns quants esdeveniments també altament històrics. Sense donar-me temps per acabar d'arrodonir els meus aniversaris, en Francesc Macià va proclamar la República catalana,

amb aquella alegria que té fama de durar poc a casa dels pobres: al cap de tres dies, i després de rebre la visita de tres ministres del govern de Madrid, en Macià hagué d'acceptar un canvi de noms i de fets transcendental, resignant-se a acceptar una reinstauració de la Generalitat de Catalunya.

Fou una època, malgrat tot, de grans esperances. No teníem tot el que desitjàvem, però ens semblà que podríem treballar eficaçment per a assolir-ho. En aquesta etapa, també vaig tenir ocasió de comprovar que la meua era una pàtria objectada i discutida. Els regateigs per a incorporar l'Estatut a la Constitució de la República espanyola passaren per moments de gran crispació. I, sobretot, les il·lusions van durar poquíssim, perquè el novembre del 1933 triomfaren les dretes en les eleccions legislatives, donant lloc a l'anomenat *bienni negre*, caracteritzat per una regressió generalitzada, un dels aspectes de la qual era restringir o anul·lar l'Estatut de Catalunya. Un temps que també em feia innecessari el coneixement puntual de la nostra història per sentir-me allunyat dels eslògans patriòtics centralistes. Els fets es van succeir ràpidament, amb una tendència constant a empitjorar les coses: el 16 de febrer de 1936, el triomf electoral de les esquerres motivà que cinc mesos després va esclatar la guerra que ens costà quaranta anys de dictadura. Ni caldria dir que no ens calgué el recolzament de la història pretèrita per sentir-nos més oprimits i vexats.

Gairebé tot fa creure que actualment anem de cara a millorar. Seria absurd i, sobretot, injust entestar-nos a negar-ho. Però amb uns aïls al cor que encara em fan sentir que si jo no hagués tingut mai coneixement del comte Borrell II, ni de l'Imperi Carolingi, ni de l'emancipació dels comtats catalans del rei dels francs, ni de tot el bo i el dolent que s'ha esdevingut en el transcurs d'aquests mil anys, trobaria igualment — m'ho fan sentir dia per altre — que les poques vegades que la meua pàtria ha conegut una mica de llibertat, sempre ha estat condicional o sota injustes fiances. Parlo, prego que se m'entengui, d'allò que he pogut experimentar en el transcurs de la meua vida.

PERE CALDERS